

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce **R. D.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavem Janečkem, advokátem se sídlem Praha 10, Starodubečská 41/158, proti žalovaným: **1) Finančnímu úřadu pro Prahu 6**, se sídlem Praha 7, Nábř. Kpt. Jaroše 1000/7, **2) Finančnímu ředitelství pro hl. m. Prahu**, se sídlem Praha 1, Štěpánská 28, **3) Ministerstvu financí**, se sídlem Praha 1, Letenská 15,

- proti rozhodnutím žalovaného ad 1) ze dne 21. 2. 1994 č. j. 92370/94/3/1863/EH a ze dne 20. 4. 1994 č. j. 124130/630/94/3531,

- proti rozhodnutí žalovaného ad 2) ze dne 2. 8. 1995, č. j. FŘ 5417-3/958,

- proti rozhodnutí žalovaného ad 3) ze dne 19. 3. 2004, č. j. 10/38105/2004-184,

- o zaplacení částky 2 540 000 Kč, následné škody a dalších následků, jakož i ušlých výdělků, za právní zastoupení a spravedlivého zadostiučinění,

- o přikázání žalovaným ad 1) a ad 2) vyměřit žalobci daň zpětně podle výpočtu soudního znalce,

v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 12. 2005, č. j. 10 Ca 103/2004-41, a proti doplňujícímu usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 5. 2007, č. j. 10 Ca 103/2004 - 80,

t a k t o :

I. Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 1 Afs 118/2006 a sp. zn. 1 Afs 56/2007 **se spojují** ke společnému projednání. Nadále budou vedeny pod sp. zn. 1 Afs 118/2006.

II. Kasační stížnost **se zamítá**.

III. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Žalovaným **se** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou k městskému soudu dne 27. 5. 2004 se žalobce domáhal zrušení shora označených platebních výměrů vydaných Finančním úřadem pro Prahu 6 (dále jen „správce daně“), zrušení shora označeného rozhodnutí finančního ředitelství, a konečně zrušení shora označeného rozhodnutí Ministerstva financí. Uvedenými platebními výměry správce daně žalobci vyměřil daň z přidané hodnoty za 3. a 4. čtvrtletí roku 1993. Napadeným rozhodnutím finančního ředitelství zamítlo žádost žalobce o přezkoumání těchto platebních výměrů podle § 55b zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“). Ministerstvo financí napadeným rozhodnutím žalobci sdělilo, že odmítá jeho požadavek na náhradu částky 2 540 000 Kč z důvodu špatného postupu správce daně, finančního ředitelství a Ministerstva financí.

Žalobce se svou žalobou dále domáhal zaplacení částky 2 540 000 Kč, následné škody a dalších následků, jakož i ušlých výdělků, za právní zastoupení a spravedlivého zadostiučinění, a dále toho, aby městský soud přikázal správci daně a finančnímu ředitelství vyměřit žalobci daň zpětně podle výpočtu soudního znalce, přičemž navrhoval provedení znaleckého posudku v oboru daně z přidané hodnoty.

Městský soud svým usnesením ze dne 21. 12. 2005, č. j. 10 Ca 103/2004 - 41, žalobci přiznal osvobození od soudních poplatků a odmítl žalobu proti rozhodnutí finančního ředitelství, žalobu proti rozhodnutí Ministerstva financí, a návrh na přiznání částky 2 540 000 Kč a návrh na přikázání správci daně a finančnímu ředitelství vyměřit daň podle znaleckého posudku.

Žalobce napadl toto usnesení včas podanou kasační stížností v tom rozsahu, v němž městský soud jeho návrhy odmítl. Uvedl, že usnesení městského soudu je nespravedlivé a protizákonné a že měl být přizván znalec k provedení výpočtu daně z přidané hodnoty, avšak městský soud tento důkaz vůbec neprovedl. Kromě toho městský soud nerespektoval nález Ústavního soudu (žalobce měl zřejmě na mysli nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 94/96 – viz dále). Žalobce dále uvedl, že měl být v řízení před městským soudem slyšen a tento soud měl o jeho žalobách rozhodnout.

Městský soud žalobce usnesením ze dne 3. 7. 2006, č. j. 10 Ca 103/2004 - 63, vyzval k doplnění náležitosti kasační stížnosti. Na toto usnesení žalobce nijak nereagoval.

Následně městský soud předložil kasační stížnost k projednání Nejvyššímu správnímu soudu. O této kasační stížnosti bylo zahájeno řízení pod sp. zn. 1 Afs 118/2006. Nejvyšší správní soud následně uložil městskému soudu, aby na základě přiměřené použitelnosti § 166 o. s. ř. (§ 64 s. ř. s.) a analogické aplikace § 222 odst. 2 o. s. ř. doplnil své rozhodnutí o tu část předmětu řízení, o níž svým výše uvedeným usnesením nerozhodl, tedy o návrhu žalobce na zrušení platebních výměrů správce daně.

Doplňujícím usnesením ze dne 30. 5. 2007, č. j. 10 Ca 103/2004 - 80, pak městský soud odmítl návrhy žalobce na zrušení platebních výměrů správce daně. I toto usnesení napadl žalobce kasační stížností, v níž především odkázal na ústavní stížnost, o níž rozhodl Ústavní soud nálezem sp. zn. II. ÚS 94/96, s tím, že městský soud se měl tímto nálezem řídit. Dále poukázal na své podání, jímž odstranil nedostatky své žaloby, a v němž navrhl provedení znaleckých posudků a výslech bývalého ministra financí Ing. K. jako svědka. Dále žalobce

odkázal na svou žalobu ze dne 6. 2. 2006, o níž vede řízení Obvodní soud pro Prahu 6 pod sp. zn. 10 C 39/2006. O této kasační stížnosti bylo u Nejvyššího správního soudu zahájeno řízení pod sp. zn. 1 Afs 56/2007.

Vzhledem k tomu, že kasační stížnosti žalobce směřují proti usnesením, jimiž městský soud rozhodl o návrzích, které žalobce podal městskému soudu v jedné žalobě, Nejvyšší správní soud ve shodě s § 39 odst. 1 a § 120 s. ř. s. spojil tyto kasační stížnosti ke společnému projednání.

Správce daně, finanční ředitelství a Ministerstvo financí jako žalované správní orgány ve svých vyjádřeních navrhy, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti žalobce zamítl. Správce daně poukázal především na to, že žaloba na zrušení platebních výměrů je nepřipustná, protože žalobce se neodvolal, a tyto platební výměry nabyly právní moci. Finanční ředitelství mimo jiné poukázalo také na to, že rozhodnutí, jímž zamítlo žádost o přezkoumání platebních výměrů podle § 55b daňového řádu, již na základě nálezů Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 94/96, přezkoumal Městský soud v Praze a žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl rozsudkem ze dne 9. 9. 1998, č. j. 28 Ca 399/1997 - 25. Finanční ředitelství dále uvedlo, že vyměření daně na základě znaleckého posudku není způsobem stanovení daně upraveným v daňovém řádu. Ministerstvo financí pak uvedlo, že žalobce za rozhodnutí chybně považuje dopis, kterým ministr financí pouze reagoval na požadavek žalobce na náhradu částky 2 540 000 Kč, a nejednalo se tak o rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal usnesení městského soudu z důvodů uplatněných žalobcem v jeho kasačních stížnostech.

Obecně lze připomenout, že v případě odmítnutí návrhu přichází v úvahu pouze kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (k tomu srovnej rozhodnutí Nejvyššího správního soudu např. ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 24/2004 - 49 - publikovaný pod č. 427/04 Sb. NSS, nebo ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný pod č. 625/05 Sb. NSS). Důvody, které žalobce výslovně nepodřazuje žádnému z důvodů uvedenému v § 103 odst. 1 s. ř. s., pak samozřejmě jsou posuzovány v rámci ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. – pouze však za situace, kdy je Nejvyšší správní soud kasačními důvody vázán (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a kdy jde o důvody vztahující se k odmítnutí návrhu a nikoliv k tomu, jak měla být věc rozhodnuta, pokud by návrh byl věcně projednán.

Žalobce v kasačních stížnostech předně namítal, že městský soud neprovedl jím navržené důkazy, zejména pak znalecký posudek v oboru daně z přidané hodnoty a výslech bývalého ministra financí. K této námitce je třeba uvést, že se ve své podstatě nevztahuje k odmítnutí žalob; neprovedení těchto žalobcem navržených důkazů by totiž mohlo mít význam pouze pokud by městský soud rozhodoval o věci samé, tzn. pokud by dospěl k závěru, že žalobcem podané návrhy byly věcně projednatelné. Uvedená námitka žalobce je tudíž nerelevantní.

Dále žalobce namítal, že v řízení před soudem neproběhlo jednání, při němž by byl slyšen. Z § 49 odst. 1 s. ř. s. však vyplývá, že jednání nařizuje soud k projednání věci samé, tedy opět za předpokladu, že při předběžném posouzení dospěje k závěru, že žalobcem podané návrhy jsou k projednání způsobilé. Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje na svůj rozsudek ze dne 15. 12. 2005, č. j. 2 Afs 86/2005 - 55 (dostupný na www.nssoud.cz), v němž mimo jiné uvedl, že *usnesení krajského soudu, kterým byla odmítnuta žaloba z procesních důvodů, vydané bez jednání, nelze považovat*

za nezákonné, jelikož smyslem jednání před soudem je především dokazování. Tento smysl však zjevně nemůže být naplněn tam, kde podaný návrh procesně neobstojí a soud jej odmítne pro chybějící podmínky řízení.

Konečně se žalobce ve svých kasačních stížnostech dovolával nálezu Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 94/96, jímž Ústavní soud zrušil usnesení městského soudu ze dne 2. 2. 1996, sp. zn. 28 Ca 346/1995. Podle žalobce se městský soud měl tímto nálezem řídit i při rozhodování o jeho návrzích.

Z dostupného spisového materiálu a z vyjádření stran vyplývá, že žalobce nepodal včas přiznání k dani z přidané hodnoty za 3. a 4. čtvrtletí roku 1993. Daňová přiznání nepodal ani ve lhůtách dodatečně stanovených výzvami správce daně, a proto správce daně přikročil k vyměření daně za uvedená období na základě pomůcek dle § 44 daňového řádu. Správce daně vydal v záhlaví označené platební výměry, žalobce se proti nim neodvolal. Po té, co platební výměry nabyly právní moci, žalobce podal svá vlastní daňová přiznání. Finanční ředitelství pak svým v záhlaví označeným rozhodnutím zamítlo žádost žalobce o přezkoumání uvedených platebních výměrů dle § 55b daňového řádu. Toto rozhodnutí napadl žalobce žalobou u městského soudu, ten však svým usnesením ze dne 2. 2. 1996, sp. zn. 28 Ca 346/1995, řízení o žalobě zastavil, protože dospěl k závěru, že uvedeným rozhodnutím finančního ředitelství nebyla založena, změněna nebo zrušena práva nebo povinnosti žalobce a takové rozhodnutí bylo dle § 248 odst. 1 o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2002, z přezkumu soudem vyloučeno. Ústavní soud pak svým výše citovaným nálezem toto usnesení zrušil a uvedl, že *rozhodnutí, jímž je (původní – pozn. NSS) rozhodnutí po přezkoumání potvrzeno, je přezkoumatelné soudem v rámci správního soudnictví podle § 244 a násl. občanského soudního řádu; nejde o pouhé procesní rozhodnutí dle § 248 odst. 2 písm. e) o. s. ř., ale o meritorní rozhodnutí o právech a povinnostech fyzických a právnických osob, jímž se v daňovém řízení konečným způsobem rozhoduje o právech a povinnostech. Toto rozhodnutí má tedy hmotněprávní účinek.* Městský soud pak rozhodnutí finančního ředitelství přezkoumal a žalobu žalobce zamítl rozsudkem ze dne 9. 9. 1998, č. j. 28 Ca 399/97 - 25, který nabyl právní moci dne 26. 10. 1998.

Nejvyšší správní soud neshledává ani tuto námitku dovolávající se citovaného nálezu Ústavního soudu opodstatněnou. Z výše popsaného je patrné, že právnímu názoru Ústavního soudu městský soud vyhověl již rozsudkem z roku 1998. Důvodem odmítnutí návrhu žalobce na zrušení rozhodnutí finančního ředitelství v nyní projednávané věci, jak správně uvedl městský soud v odůvodnění napadeného usnesení, tak byla překážka věci pravomocně rozhodnuté ve smyslu § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Tuto skutečnost tak nemůže argumentace žalobce citovaným nálezem Ústavního soudu nijak zvrátit.

Pokud žalobce odkázal na své podání, o němž je vedeno řízení před Obvodním soudem pro Prahu 6, zdejší soud podotýká, že žalobce nijak blíže nespecifikoval předmět tohoto řízení ani nepřiložil kopii svého podání tak, aby bylo zřejmé, v jakém směru by toto jeho podání mělo být k projednávanému případu relevantní. Nicméně zdejší soud uvádí, že důvody odmítnutí návrhů žalobce, která ve svých usneseních uvedl městský soud, nenاسvědčují tomu, že by jakékoli řízení probíhající před obvodním soudem mohlo mít vliv na posouzení projednatelnosti žalobcem podaných návrhů soudem ve správním soudnictví.

Žádné další námitky ve svých kasačních stížnostech žalobce nevznosl. Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že městský soud ve svých usnesení náležitým a dostatečným

způsobem odmítnutí návrhů žalobce zdůvodnil; s důvody odmítnutí však žalobce polemizuje ve svých kasačních stížnostech pouze minimálně.

Na okraj Nejvyšší správní soud poznamenává, že městský soud se v případě kasační stížnosti žalobce proti doplňujícímu usnesení nezabýval zaplacením soudního poplatku, případně možností jeho prominutí. Zdejší soud je nicméně toho názoru, že na zaplacení soudního poplatku, případně na předkládání formuláře ohledně majetkových poměrů žalobce není třeba trvat, když žalobce byl od zaplacení soudního poplatku osvobozen po podání kasační stížnosti proti prvnímu z napadených usnesení městského soudu.

S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud námitky žalobce nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí zdejší soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

Nad rámec nezbytného odůvodnění (tzn. nad rámec rozsahu přezkumu, který vyplývá z námitek žalobce a z úřední povinnosti) zdejší soud poznamenává, že se zcela ztotožňuje s důvody, pro které městský soud návrhy žalobce odmítl. V záhlaví označený dopis ministra financí skutečně nepředstavuje rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., když jím ministr sděluje, že odmítá požadavek žalobce na náhradu škody. Jde tak pouze o sdělení ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. I pokud jde o návrh žalobce na přiznání částky 2 540 00 Kč jako náhrady škody, městský soud správně posoudil, že se jedná o žalobu dle citovaného zákona, k řízení o níž je příslušný soud v občanskoprávním řízení. Žalobci pak městský soud poskytl náležité poučení dle § 46 odst. 2 s. ř. s. ohledně možnosti podat návrh na zahájení řízení k obecnému soudu. Návrh, aby soud přikázal správci daně vyměřit daň podle znaleckého posudku je nepřipustný; soudní řád správní dává soudům v řízení podle § 65 a násl. pouze pravomoc zrušit rozhodnutí (i např. těch, jimiž byla stanovena daňová povinnost) a pro ten případ zavázat žalované orgány právním názorem ohledně provedení určitých důkazů v dalším řízení. Nejvyšší správní soud se pak zcela ztotožňuje i s odůvodněním doplňujícího usnesení městského soudu. Ve správním soudnictví lze poskytovat ochranu veřejným právům subjektů za podmínek stanovených zákonem (srov. čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod), a tedy ve lhůtách stanovených příslušnými procesními předpisy. Dále, jak podle úpravy účinné do 31. 12. 2002, tak podle soudního řádu správního, lze přezkoumávat rozhodnutí správních orgánů pouze za předpokladu vyčerpání řádných opravných prostředků ve správním (daňovém) řízení. Tyto podmínky poskytnutí ochrany nebyly, jak vyplývá z výše uvedeného, v případě platebních výměrů splněny.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovaným. Žalovaným náklady řízení o kasační stížnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. září 2007

JUDr. Josef Baxa, v. r.
předseda senátu